

דף קנה.

עין משפט א.

ח"מ סימן רלה סעיף יג
ע"י לעיל דף קנד. עין משפט ד

עין משפט ב.

ח"מ סימן מז סעיף לח

לח מה. עדים החתומים על השטר שאמרו הלוח היה קטן באותה שעה, *
ז אינם נאמנים.

* י"א דרק בב' עדים אמרינן נחקרה עדותן בבי"ד, ואין נאמנים לחזור
בהם או לפסול השטר, אבל בעד אחד החתום בשטר ק יכול לחזור בו
שאינן בו דין נחקרה עדותו בבי"ד

עין משפט ג.

ח"מ סימן רלה סעיף ט

ט יא. במה דברים אמורים שבקרקעות אחרי שהגדיל ויודע בטיב משא
ומתן ממכרו ממכר רק בקרקע שלו ר שקנאו ש או ניתנה לו במתנת
בריא, אבל קרקע שירש מאביו או משאר מורישיו ה או ניתנה לו במתנת

ז. מרשב"א והטעם דקימ"ל דאין העדים חותמים אלא א"כ נעשה בגדול מבתרא קנ"ה
ע"א, וצריכים העדים הם לבדוק אם גדול ואם לא עשו כן עושים עצמם רשעים ואין
אדם משים עצמו רשע. ואינם נאמנים אפי' במיגו שהיו אומרים אין זה כתב ידינו, נתיבות
ס"ק ס"ד.

ק. והש"ך השיג על זה דאמרינן נחקרה גם בעד אחד. ובנתיבות כתב דלא אמרינן בעד
אחד נחקרה משעת החתימה אלא משעה שבא לבי"ד, ולכן יכול לחזור בו קודם שבא
לבי"ד, וע"כ כשהתקיים אצל בי"ד אינו נאמן שוב לחזור בו אפי' שהוא עד אחד.

ר. מב"ב קנ"ו ע"א וברשב"ם ד"ה והלכתא כרב נחמן, וכ"כ התוס' שם בדף קנ"ה ע"א
ד"ה מוכר.

ש. פירוש שקנאה כשהיה קטן ע"י האופטרופוס שלו, או שקנאה כשהיה קטן בעצמו
שיכול הוא לקנות קרקע כמ"ש בסעיף ז' שמיקרי זכות הוא לו. סמ"ע ס"ק ל"א. ומכאן
הכריע בפעמוני זהב דה"ה אם בי"ד הגבו לו קרקע בחוב אביו דיכול למוכרה כשלו כיון
שיכל למכור השטר חוב עצמו ע"ש.

ת. ב"ב קנ"ה ע"ב, ובגיטין ס"ה ע"א וברי"ף.

שכיב מרע^א, אין ממכרו ממכר עד שיהיה בן עשרים שנה שלימות^ב, ויביא ב' שערות אבל קודם עשרים אפי' שהביא ב' שערות ויודע בטיב משא ומתן אין ממכרו ממכר, שמא ימכור בזול מפני שדעתו נוטה אחר המעות^ג, ועדיין לא נתיישבה דעתו בדרכי העולם. ואחרי גיל עשרים והביא ב' שערות אפי' אינו יודע^ד בטיב משא ומתן ממכרו ממכר גם בקרקעות שירש או קיבל במתנת ש"מ.

* ולא כמו היש חולקין בזה שצריך גם יודע בטיב משא ומתן.

דף קנה:

עין משפט א.

אה"ע סימן קנה סעיף יב

יב י. הקטנה ממאנת עד שתביא ב' שערות אחר י"ב שנה^ה, או עד שתלד.

א. דהוי כירושה שבא לו מאליו בלא מעות ובלא טירחא דניח נפשיה. סמ"ע ס"ק ל"ב. והוא מהטור מהרמ"ה.

ב. ולא אמרינן מקצת שנה כשנה כולה שעל זה אמרו בגמ' שתוך שנת כ' כלפני כ'. סמ"ע ס"ק ל"ג. וגם ברוב שנותיו הדין כן שצריך שיהיה בן ל"ו שנים, כמבואר בסעיף י"א, ולא ל"ה שנים ויום אחד שהוי כל"ו שנים.

ג. משא"כ בקרקע שקנה הרי ראינו שניחא ליה בקרקע יותר ממעות וגם במתנה שטרח לפני הנותן עד שנתן לו. סמ"ע ס"ק ל"ד.

ד. כ"כ הר"י מיגש והביאו הב"י וכתב וכן עיקר והחולקים הם המפרשים בשם הגאונים. ובפעמוני זהב הביא שקטן שירש שררת ביהכנ"ס יש לה דין מטלטלין ומכירתו מכירה מזמן שיודע בטיב משא ומתן, וסיים וצ"ע לדינא על פחות מג' שנים.

ועוד כתב שם בפעמוני זהב דה"ה בבת יתומה שעשתה מחילה הן לאביה הן לאמה הן לשאר יורשים בנכסים דלא נידי הראוים לה הן מצד ירושת אביה או אמה לאו כלום עד שיעשה הדבר מדעת בי"ד של שלושה ובהסכמת הארוס או תגיע לעשרים שנה שלימות, וכ"כ בב"י דבין זכר בין נקבה ע"ש. ואולי אפשר ליישב מדוע הוצרכו לתקנה הא בלא"ה אין מעשיה כלום בקרקע שירשה, וי"ל שהיתה התקנה שאע"פ שדרך מתנה מהניא מתנתה כמבואר בסעיף י' בשו"ע, לכך תיקנו אותם חכמים שהביאם הפעמוני זהב דלא מהני מתנתה אלא על דעת בי"ד והארוס, או שתגיע לגיל עשרים שנה שלימות ודו"ק.

ה. מברייתא נדה מ"ו ע"א, ואפי' נולדו בה סימני אילונית היא קטנה, חוץ מאם היא בת כ' שנים דסימני איילונית מגלים למפרע דמבת י"ב שנים היא גדולה. ובת י"ט שנים ול' יום חשובה כבת כ', דל' יום בשנה חשובה כשנה. כ"כ הטור מברייתא, וה"ה בשם המפרשים, וי"א דאינה בת כ' עד שיחסר לה ל' יום בהשלמת הכ' שנים, כ"כ הרמב"ם בפירושו שם מברייתא.

וי"א דמשעת הריון היא כגדולה.

אה"ע סימן קעב סעיף ו

ו. בני כמה שנים יהיו לשיהיו נדונים כאיילונית וסריס על פי סימנים הללו, נתבארו בהרמב"ם פרק שני מהלכות אישות ובסימן קנ"ה י.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קעב סעיף א

א. סריס חמה ז, ואילונית ח, אינם בני חליצה ויבום. לפיכך אילונית ודאית שחלצה, לא נפסלה לכהונה. וכן סריס חמה שחלץ, או שחלצו לאשתו ט, אינו כלום. היה לאילונית ודאית, צרה, מותרת להתייבם.

עין משפט ג.

אה"ע סימן קנה סעיף יב

י. הקטנה ממאנת עד שתביא ב' שערות אחר י"ב שנה י, או עד שתלד. וי"א דמשעת הריון היא כגדולה.

עין משפט ד.

אה"ע סימן קנה סעיף יג

יא. בת כ' שלא הביאה ב' שערות, ולא נולדו בה סימני איילונית,

ו. הגה: סעיף י"ג לענין אילונית, והוא הדין לסריס. וי"א דאין לדון עכשיו דין סריס ודאי, דחיישינן שמא היה לו שערות ונשרו, או שהיו לו גומות, ואין אנו בקיאים (עיין בריב"ש סימן תע"ד), כמו שנתבאר לעיל סימן קנ"ה לענין מיאון. וכן דיינינן ליה בספק סריס, וחולץ, וכן ראוי להורות.

ז. פירוש שנסתרס ע"י קדחת, ערוך

ח. פירוש איילונית שיש לה טבע זכר, כלומר שאינה יולדת, ואילונית נגזר מאיל שהוא זכר הצאן

ט. הגה: היה ספק סריס, חולץ. ולא מחזקין ליה בודאי סריס, אלא אם ראו בו, מיד שנולד, אחד מסימני סריס, כגון שהטיל מים ולא עשה כיפה; אבל בלאו הכי יש לחוש שנתקלקל אחר לידתו, וצריך לחלוץ (ריב"ש סימן תע"ד).

י. מבריינתא נדה מ"ו ע"א, ואפי' נולדו בה סימני אילונית היא קטנה, חוץ מאם היא בת כ' שנים דסימני איילונית מגלים למפרע דמבת י"ב שנים היא גדולה. ובת י"ט שנים ול' יום חשובה כבת כ', דל' יום בשנה חשובה כשנה. כ"כ הטור מבריינתא, וה"ה בשם המפרשים, וי"א דאינה בת כ' עד שיחסר לה ל' יום בהשלמת הכ' שנים, כ"כ הרמב"ם בפירושו שם בבריינתא.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

חשובה כקטנה, עד שתגיע לרוב שנותיה, דהיינו ל"ה שנה ויום אחד.

עין משפט ה. חו"מ סימן רלה פעיף יד

טו. פחות מבין כ' שמכר ב בקרקעות אביו, חוזר ומוציא מיד הלקוחות בין קודם עשרים בין אחר עשרים ומוציא מן הלוקח גם כל הפירות שאכל ל פחות ההוצאות של הלוקח כגון שנטע או זרע מ. אבל משנעשה בן עשרים שנה שלמות ולא מיחה ב שוב אינו יכול למחות אפי' היה קטן כשמכר.

עין משפט ו. חו"מ סימן רלה פעיף א.ה

א. קטן עד גיל שש שנים אין הקנייתו לאחרים כלום, ומשש עד שיגדיל אם יודע בטיב משא ומתן ע מקחו מקחו וממכרו ממכר

כ. רמב"ם שם הלכה י"ז. וכתב בפעמוני זהב דוקא מכר אבל שכר או משכן מעשיו קיימים, ועיין בפעמוני זהב כמה תקנות שתיקנו איך הקטן יוכל למכור וממכרו יהיה קיים. ועוד כתב שם דאם הקטן עקר דירתו למקום אחר וע"ז מכר קרקעותיו פחות מבין כ' המכר קיים. אף שלא נזכר חילוק זה בדברי מר"ן, וגם אם ידענו שעשה בהתייעצות קרוביו או ב"ד מהני ע"ש.

ל. מיירי בהלך הקטן למדינת הים ואכל הלוקח שלא בפניו דאי בפניו מחיל. סמ"ע ס"ק י"ד ועיין בנתיבות בחידושים ס"ק ח'. ובפעמוני זהב כתב דגם אם מת הלוקח ועדיין לא עירער ואח"כ עירער מחזירים היורשים של הלוקח מה שאכלו ע"ש.

מ. והסמ"ע בס"ק מ"א נשאר בצ"ע אי שמין לו שכר טירחתו כיווד ברשות, או דינו שהוא כיווד שלא ברשות, וכתב הביאורים שנראה שדינו כיווד ברשות ומקבל שכר טירחתו.

נ. וצריך שהקטן קיבל המעות וגם הלוקח נשתמש בקרקע לפניו אחר שנהיה גדול ושתק, סמ"ע ס"ק מ"ב, וכתב דאפי' בזה הרמב"ם בהלכה י"ז בשם רבותיו חולק.

ס. רמב"ם פכ"ט ממכירה הלכה ו' וכתב ה"ה שזה פשוט שעדיין לא הגיע לעונת הפעוטות ממשנה גיטין נ"ט ע"א. ואמרו שם בגמ' ס"ה ע"א אמר רבא ג' מידות כקטן.

ע. אם בדקו אותו, ומגיל עשר גם בלי בדיקה אם הוא לא שוטה, וכ"כ הרמ"א וצ"ע שלא כתב זה בשם י"א דלדעת מר"ן צריך בדיקה עד שיביא ב' שערות. סמ"ע ס"ק ג'. אם גדול נתן לקטן מתנה קודם שיגיע לעונת פעוטות וזיכה לו ע"י אחר אם האחר נתן לו קודם שיגיע לעונת הפעוטות ואבד ביד הקטן חייב האחר. סמ"ע ס"ק ד'. ואם מסר לקטן דבר של אחר ואבד ממנו אף שהגיע לעונת פעוטות חייב זה שנתן בידו. כ"כ בביאורים ס"ק א'.

במטלטלין פ ומתנתו קיימת ז בין בדבר מרובה בין בדבר מועט בין במתנת בריא בין במתנת שכיב מרע.

* י"א במקום שלא עשה כהוגן כגון שמכר בנכסים מועטים ק שירש מאביו שזכו בהם כבר הבנות, אין מכירתו מכירה שבזה חכמים לא עשו תקנתם.

א ב. בקרקעות אין מכירת הקטן ולא מתנתו מתנה עד שיגדל ר הקטן דהיינו בן י"ג שנים ויום אחד והקטנה בת י"ב ויום אחד והביאו שתי שערות. ואפי' בקרקע שניתן לו במתנה, או שקנה לו האפוטרופוס ש, אם נתנו אפי' במתנת שכיב מרע ה אינם כלום. ואפי' שהוא יודע בטיב משא ומתן.

* מיהו כל זמן שחפץ הקטן במה שעשה א ואין קרוביו או בי"ד שביטלו מעשיו, והלוקח אכל פירות הקרקע א"צ לשלם מה שלקח.

פ. ובאם מכר יותר מכדי חייו כתב הטור דפליגי בזה רב האי והרמב"ן, והמרדכי כתב כהרמב"ן דכיון דתיקנו תו לא חילקו דאף יותר מכדי חייו יכול למכור. דגם ריבית לגוי ופת גוי שהתירו משום כדי חייו גם ביותר מותר אחרי שהתירו. סמ"ע ס"ק א'.

צ. שגם במתנה תיקנו דקיימת שאם לא היה המקבל עושה לו נחת רוח לא היה נותן לו המתנה וכדי חייו הוי. סמ"ע ס"ק ה'.

ק. דבנכסים מועטים הבנות יזונו והבנים יחזרו על הפתחים, ואחרי תקנת הגאונים גם הבנים יזונו מהמטלטלין, ואם היתומים מכרו הכל אין לבנות כלום. כמבואר באבהע"ז סי' קי"ב.

ר. דבקרקע צריך חריפות ובקיאות יותר. סמ"ע ס"ק ט'.

ש. אבל קרקע שהוא קנה לעצמו אפי' דמהני הקנין. כמבואר בסעיף ז', מ"מ כיון שהקטן יכול לחזור בו דינו כמטלטלין שמהני. סמ"ע ס"ק י"ב, וכתב בבבאורים שדין זה צ"ע.

ת. דלא שייך בקטן מצוה לקיים דברי המת. סמ"ע ס"ק י"ג.

א. אף שלא אמר הקטן בפירוש לאכול הפירות מ"מ כיון שהיה שם הקטן בעת אכילת הפירות של המקבל וגם קרוביו לא מיחו, מחילה בטעות בכה"ג אפי' בקטן הוי מחילה. כמו בדבר שלא בא לעולם דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. ורק במת הקטן או הלך למדינת הים אסור למקבל ממנו לאכול פירות הקרקע, ובסעיף י"ד שכתב מר"ן דמוציאים מן המקבל כל הפירות שאכל איירי בהלך הקטן למדינת הים. סמ"ע ס"ק י"ד. ובביאורים ס"ק ד' תירץ ששם בסעיף י"ד איירי בנתן כבר הדמים וכיון שהמכר נתבטל הפירות הוי כריבית וע"כ מוציאין ממנו אבל כאן מיירי בלא נתן המעות וע"כ אם אכל פירות אין מוציאין ממנו ע"ש.

א ג. שטר חוב שהקטן ירש מאביו דינו כמטלטלין ב ויכול למוכרו או ליתנו לאחר מגיל שש אם יודע בטיב משא ומתן.

ח י. הקטן אחרי י"ג שנה ויום אחד, והקטנה אחרי י"ב שנה ויום אחד שהביאו שתי שערות אפי' שאינם יודעים בטיב משא ומתן ג מקחן מקח, וממכרן ממכר, ומתנתם מתנה במטלטלין, אבל בקרקעות אין מעשיהם כלום עד שידעו בטיב משא ומתן אחרי שהגדילו.

* ובי"ד מוכרין קרקעותיו לפרוע חובות אביו ד.

עין משפט ז.ז. חו"מ סימן לה פעיף ג

ג. בן י"ג שנה ויום אחד שהביא ב' שערות, ואינו יודע בטיב משא ומתן, ה אין עדותו עדות בקרקעות, אבל במטלטלין עדותו עדות.

עין משפט ט.י. חו"מ סימן רלה פעיף א

א. קטן עד גיל שש שנים אין הקנייתו לאחרים כלום ו, ומשש עד שיגדיל אם יודע בטיב משא ומתן ז מקחו מקח וממכרו ממכר

ב. ואף שבשטר צריך כתיבה ומסירה והקטן אינו בזה, דצריך עדים, מ"מ בכתב ידו של הקטן מהני בלי עדים שקנינו בכתיבה. כ"כ בביאורים ס"ק ה' ליישב קושית הקצות בס"ק ג'.

ג. הרמב"ם שם הלכה י"ב, מב"ב קנ"ה ע"ב.

ד. ה"ה חובות עצמן, ואם הקטן צריך למכור קרקע אי אפשר לו אלא בענין שילוח מעות לעצמו וישעבד הקרקע, ואח"כ יכולין הב"ד למכור קרקע זו לפרוע החוב. ביאורים ס"ק י"ד.

ה. מימרא דרב הונא בבתרא קנ"ה ע"ב. וכמ"ש הרי"ף. דבקרקעות לא דיין, כ"כ בסמ"ע. והתוס' כתבו היינו דוקא להעיד עדות ולומר כך הייתה שוה קרקע פלונית, וכן דעת הרמב"ם והטור ודלא כדעת הב"י ש"ך ס"ק ג'.

ו. רמב"ם פכ"ט ממכירה הלכה ו' וכתב ה"ה שזה פשוט שעדיין לא הגיע לעונת הפעוטות ממשנה גיטין נ"ט ע"א. ואמרו שם בגמ' ס"ה ע"א אמר רבא ג' מידות כקטן.

ז. אם בדיקו אותו, ומגיל עשר גם בלי בדיקה אם הוא לא שוטה, וכ"כ הרמ"א וצ"ע שלא כתב זה בשם י"א דלדעת מר"ן צריך בדיקה עד שיביא ב' שערות. סמ"ע ס"ק ג'. אם גדול נתן לקטן מתנה קודם שיגיע לעונת פעוטות וזיכה לו ע"י אחר אם האחר נתן לו קודם שיגיע לעונת הפעוטות ואבד ביד הקטן חייב האחר. סמ"ע ס"ק ד'. ואם מסר לקטן דבר של אחר ואבד ממנו אף שהגיע לעונת פעוטות חייב זה שנתן בידו. כ"כ בביאורים ס"ק א'.

במטלטלין ^ה ומתנתו קיימת ^ט בין בדבר מרובה בין בדבר מועט בין במתנת בריא בין במתנת שכיב מרע.

* י"א במקום שלא עשה כהוגן כגון שמכר בנכסים מועטים ^י שירש מאביו שזכו בהם כבר הבנות, אין מכירתו מכירה שבזה חכמים לא עשו תקנתם.

א ב. בקרקעות אין מכירת הקטן ולא מתנתו מתנה עד שיגדל ^כ הקטן דהיינו בן י"ג שנים ויום אחד והקטנה בת י"ב ויום אחד והביאו שתי שערות. ואפי' בקרקע שניתן לו במתנה, או שקנה לו האפוטרופוס ^ל, אם נתנו אפי' במתנת שכיב מרע ^מ אינם כלום. ואפי' שהוא יודע בטיב משא ומתן.

* מיהו כל זמן שחפץ הקטן במה שעשה ^נ ואין קרוביו או בי"ד שביטלו מעשיו, והלוקח אכל פירות הקרקע א"צ לשלם מה שלקח.

ה. ובאם מכר יותר מכדי חייו כתב הטור דפליגי בזה רב האי והרמב"ן, והמרדכי כתב כהרמב"ן דכיון דתיקנו תו לא חילקו דאף יותר מכדי חייו יכול למכור. דגם ריבית לגוי ופת גוי שהתירו משום כדי חייו גם ביותר מותר אחרי שהתירו. סמ"ע ס"ק א'.

ט. שגם במתנה תיקנו דקיימת שאם לא היה המקבל עושה לו נחת רוח לא היה נותן לו המתנה וכדי חייו הוי. סמ"ע ס"ק ה'.

י. דבנכסים מועטים הבנות יזונו והבנים יחזרו על הפתחים, ואחרי תקנת הגאונים גם הבנים יזונו מהמטלטלין, ואם היתומים מכרו הכל אין לבנות כלום. כמבואר באבהע"ז סי' קי"ב.

כ. דבקרקע צריך חריפות ובקיאות יותר. סמ"ע ס"ק ט'.

ל. אבל קרקע שהוא קנה לעצמו אפי' דמהני הקנין. כמבואר בסעיף ז', מ"מ כיון שהקטן יכול לחזור בו דינו כמטלטלין שמהני. סמ"ע ס"ק י"ב, וכתב בבאורים שדין זה צ"ע.

מ. דלא שייך בקטן מצוה לקיים דברי המת. סמ"ע ס"ק י"ג.

נ. אף שלא אמר הקטן בפירוש לאכול הפירות מ"מ כיון שהיה שם הקטן בעת אכילת הפירות של המקבל וגם קרוביו לא מיחו, מחילה בטעות בכה"ג אפי' בקטן הוי מחילה. כמו בדבר שלא בא לעולם דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. ורק במת הקטן או הלך למדינת הים אסור למקבל ממנו לאכול פירות הקרקע, ובסעיף י"ד שכתב מר"ן דמוציאים מן המקבל כל הפירות שאכל איירי בהלך הקטן למדינת הים. סמ"ע ס"ק י"ד. ובביאורים ס"ק ד' תירץ ששם בסעיף י"ד איירי בנתן כבר הדמים וכיון שהמכר נתבטל הפירות הוי כריבית וע"כ מוציאין ממנו אבל כאן מיירי בלא נתן המעות וע"כ אם אכל פירות אין מוציאין ממנו ע"ש.

א. ג. שטר חוב שהקטן ירש מאביו דינו כמטלטלין ויכול למוכרו או ליתנו לאחר מגיל שש אם יודע בטיב משא ומתן.

עין משפט כ. חו"מ סימן לה פעיף א

א. קטן פסול לעדות עד שיביא ב' שערות אחר י"ג שנים גמורות, ואם שהו לבודקו עד אחר הרבה זמן ונבדק תולים מיום שהיה בן י"ג שנה בחזקת כשרות בן לעדות בן לדין, ואם נתמלא זקנו א"צ בדיקה.

עין משפט ל. חו"מ סימן רלה פעיף י

יב. מתנתו ק מגיל י"ג שנה ויום אחד והביא ב' שערות ר גם בקרקעות שירש או קיבל במתנת שכיב מרע קיימת שאילו לא הגיעה לו הנאה גדולה לא היה נותן, וגם זה דבר שאינו מצוי תמיד ואמרו חכמים תתקיים מתנתו כדי שיהיו דבריו נשמעים.

ס. ואף שבשטר צריך כתיבה ומסירה והקטן אינו בזה, דצריך עדים, מ"מ בכתב ידו של הקטן מהני בלי עדים שקנינו בכתיבה. כ"כ בביאורים ס"ק ה' ליישב קושית הקצות בס"ק ג'.

ע. מבתרא קנ"ה ע"ב. ובעינן שיביא ב' שערות אחר שנהיה בן י"ג שנה, כדאמרינן בנדה מ"ו ע"א.

פ. דלא נאמר מקצת שנת י"ג ככולה, ול' יום בשנה חשובין שנה, קמ"ל דבעינן גמורות, ולכן אמרינן י"ג שנים ויום אחד והיינו שלימות. סמ"ע ס"ק ב'. ולענין לדון כתב הסמ"ע דמספיק י"ג שנה שלמות אפי' לא הביא ב' שערות, דזה תלוי במה שמביין ולא הושוו עדות ודיינות. ומה"ט יש אומרים שם עד שיהיה בן י"ח שנים וגם שני שערות. וגמורות היינו מיום ליום, ולא בעינן גם בשעות כמו הלחם חמודות שהביאו הש"ך בס"ק א'.

צ. והסמ"ע בס"ק ד' כתב דהיינו ריבוי שערות ולא בעינן שערות גדולות. ואם הוליד א"צ סימנים. נתיבות ס"ק ב'.

ק. בין מתנת בריא בין שהוא נתן מתנת שכיב מרע. סמ"ע ס"ק ל"ו.

ר. אפי' שאינו יודע בטיב משא ומתן. כ"כ הר"י מיגש ב"ב קנ"ה ע"ב ד"ה אמר אמימר.